

Suomen metsiin perustuva hyvinvointi 2015: Tulevaisuuskatsaus

Lauri Hetemäki

Muuttuva yhteiskunta ja metsäsektori –seminaari 2.3.2006,
Tieteiden Talo, Helsinki

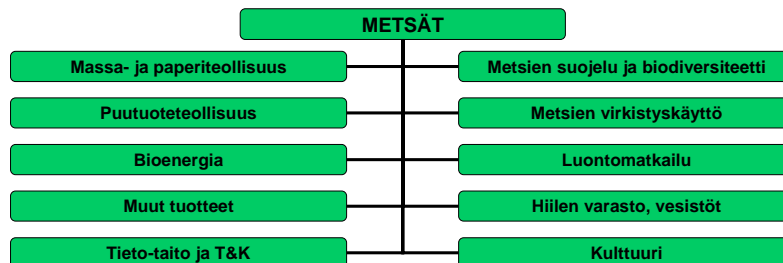
Sisältö

1. Tausta
2. Lähestymistapa
3. Metsien käytön muutostrendejä
4. Johtopäätökset

MMM toimeksianto

1. Tuottaa Suomen metsäsektorin toimintaympäristöanalyysi vuoteen 2015
2. Laatia arvioita tulevaisuuden vaihtoehtoista ja niihin liittyvät vahvuudet ja heikkoudet Suomen metsäsektorin näkökulmasta
3. Miten metsäpolitiikalla voidaan vaikuttaa tulevaisuuden vaihtoehtojen toteutumiseen?
4. Metla tuottaa oman raportin (julkaistaan touko-kesäkuussa), jota MMM hyödyntää omassa tulevaisuuskatsausraportissaan, joka valmistuu heinäkuussa 2006

Lähestymistapa: Metsien eri käyttömuodot

- ▶ Miten jaamme metsävarojen käyttöä eri tarpeisiin niin, että *yhteiskunnan* hyöty metsien käytöstä muodostuu mahdollisimman suureksi?

Metsäteollisuuden trendejä

- Metsäteollisuus on tullut pääosin *nykyisissä* tuotteissaan kasvunsa rajoille – jatkossa tuotanto pienenee
- Metsäteollisuustuotteiden reaali hinnat laskevat
- Massa- ja paperiteollisuudessa biopolttoaineiden tuotanto voi käynnistyä 2012-2015
- Funktionaalinen painaminen, hybridimedia, kemiantuotteet tuo uusia mahdollisuuksia
- Suuryritysten ja pk-puutuoteteollisuuden strategiat ja kehitys erilainen
- Sahojen bioenergia tuotanto kasvaa nykyisestä

Bioenergia trendejä

- Ajureina toimivat mm. fossiilisten hintakehitys ja päästökauppa, EU, T&K, omavaraisuus, elinkeino-työllisyys- ja aluepolitiikka
- Bioenergian käyttö monipuolistuu ja kasvaa
- Metsähakkeelle ja harvennuspuulle muodostuu bioenergiakäytössä (korkeampi) hinta
- Metsäbioenergiaan liittyvä teknologiavienti, osaaminen ja yrittäjyys tarjoaa kasvavia ansaintamahdollisuuksia Suomessa
- Bioenergian myönteisen mielikuvan mahdollisuus metsäsektorille vielä käyttämättä

Metsätalouden trendejä

- Metsävarat riittävät nykyiseen käyttöön, ongelmia saattaa aiheuttaa kuusen riittävyys
- Tuontipuun vaihtelut merkittävin yksittäinen tekijä, joka voi heilauttaa metsätalouden kannattavuutta suuntaan tai toiseen
- Metsätalouden haasteena kantohintojen aleneminen ja erityisesti tukkipuun kysynnän pieneneminen
- Lisääntyviä ansaintamahdollisuuksia bioenergiassa
- Muutokset metsänomistajakunnassa ja sen rakeneteessa tuovat uusia haasteita ja mahdollisuuksia

Virkistyskäytön ja luontomatkailun trendejä

- Virkistyskäyttö ja luontomatkailu kasvaa
- Ajureina väestörakenteen ja arvojen muutokset, elintason kasvu, luontomatkailuun liittyvän turisimin kasvu maailmalla
- Uusia ansaintamahdollisuuksia yrittäjille ja metsänomistajille
- Metsien eri käyttömuotojen alueellinen keskittyminen niiden vahvuuksiin lisääntyy

Metsien terveydentilan ja metsiensuojelun treندهjä

- Ekologian kannalta ilmastomuutokseen liittyy suurimmat epävarmuudet: Kuivuvatko kuusikot, lisääntyvätkö metsätuhot, ja kasvaako metsämme entistä voimakkaammin?
- Lisääntyvän bioenergian käytön vaikutukset metsien ekologiselle pitää huomioida, jotta metsien ekologinen tasapaino ei järkkyisi
- Monimuotoisuuden turvaaminen ja metsien suojelu edelleen keskeisesti esillä
- Vapaaehtoiset ja korvausta edellyttävät suojelukeinot laajenevat

Politiikkavaikutukset

- Haasteet yhä enemmän ylisektoriaalisia
- Metsätalouden monihyödykkeisyys
 - painopisteen muutokset politiikassa
- Metsien eri käyttömuotojen yhteensovittamisessa uusien keinojen etsintä ja joustavuuden lisääminen
- Näköpiirissä olevat rakennemuutokset korostavat pitkän aikavälin toimenpiteiden ja politiikan tarvetta

Johtopäätökset I

- Metsäsektori koki merkittäviä muutoksia ajanjaksolla 1995–2005 (EU ja euro, fuusiot, Kioto, Natura, metsä- ja luonnosuojelulaki, jne.)
- Toimintaympäristöanalyysi viittaa siihen, että muutokset tulevat olemaan hyvin merkittäviä myös ajanjaksolla 2005-2015
- Osa niistä vahvuustekijöistä, jotka ovat synnyttäneet nykyrakenteet, ovat murentuneet
- Uusia vahvuustekijöitä täytyy luoda, jotta metsien käytön taloudellinen- ja sosiaalinen kestävyys turvattaisiin

Johtopäätökset II

- Metsien käyttöön liittyvä työllisyys voi kasvaa uusien tuotteiden ja palveluiden myötä
- Erityisesti metsien bioenergia mahdollistaa ansaintamahdollisuuksien ja työllisyyden lisääntymisen
- Puun käyttö ei kasva ellei tuontipuun osalla tapahdu merkittävää vähenemistä nykyisestä
- Metsäsektorilla informaatio ja tieto korvavat lisääntyvässä määrin materiaalista pääomaa